

Augkopības tehniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – augkopības tehniķis.
2. Profesijas kods – 3142 28.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– augkopības tehniķis plāno, organizē un veic kultūraugu audzēšanu, ražas novākšanu un uzglabāšanu dažādās lauksaimniecības sistēmās, ievērojot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus; sastāda augkopības produkcijas ražošanas darbu veikšanas plānu; izstrādā darba uzdevumus, vada darba procesu augkopībā, izpilda darbus augkopības produkcijas ražošanā.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai augkopības tehniķim nepieciešama A, B un D kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Augkopības tehniķis strādā augkopības uzņēmumā vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sekot augkopības aktualitātēm, tehnoloģiju attīstībai un novērtēt tirgus attīstības tendences augkopībā.

2. Spēja izvēlēties un saimnieciski plānot augkopībā nepieciešamos resursus, lietot izejmateriālus un tehnoloģijas atbilstoši uzņēmuma specializācijai, ražošanas un realizācijas iespējām.

3. Spēja ievērot kultūraugu audzēšanas prasības, izprast kopsakarības augu ķīmiskos un fizikālos procesos.

4. Spēja izvērtēt augsni, tās īpašības un agroklimatiskos apstākļus un nodrošināt kultūraugu audzēšanu atbilstoši izvēlētajai tehnoloģijai.

5. Spēja veikt augsnes ielabošanu, kultūraugu kopšanas pasākumus, mēslošanu un kaitīgo organismu ierobežošanu atbilstoši ekonomiski pamatotām audzēšanas tehnoloģijām.

6. Spēja plānot un realizēt augkopības produkcijas ražošanu atbilstoši labai lauksaimniecības praksei.

7. Spēja novākt ražu atbilstoši ražas gatavības pakāpei un tās izmantošanas veidam.

8. Spēja organoleptiski noteikt ražas kvalitāti un veikt produkcijas pirmapstrādi un uzglabāšanu.

9. Spēja izprast ar augkopību saistītajos dokumentos sniegto informāciju un sagatavot dokumentus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

10. Spēja sadarboties ar valsts, pašvaldības un uzraugošajām iestādēm, augkopības ražošanas procesa nodrošināšanā iesaistītajiem sadarbības partneriem.

11. Spēja lietot lauksaimniecības tehniku un iekārtas augkopības tehniķa darbu veikšanai.

12. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas kultūraugu audzēšanā, ieviest un veikt vidi saudzējošus un uzlabojošus pasākumus.

13. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības, lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.

14. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

15. Spēja racionāli plānot un veikt darba pienākumus, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

16. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

17. Spēja lietot datortehniku un speciālo programmatūru.

18. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Sekot līdzi tendencēm, pieprasījumam, piedāvājumam un cenām lauksaimniecības produkcijas tirgū (Pasaules birža) un noteikt aktuālās tirgus tendences augkopībā.

2. Aprēķināt un uzmērīt nepieciešamās lauku platības atbilstoši plānotajam produkcijas ražošanas apjomam un lopbarības nepieciešamībai.

3. Izvērtēt augkopības izejmateriālu nepieciešamību un piemērotību augu audzēšanai.

4. Sastādīt augkopības plānošanas un uzskaites dokumentus.

5. Sniegt informāciju atbildīgajām personām par nepieciešamo materiālu apjomu un kvalitātes prasībām.

6. Novērtēt augkopību ietekmējošus vides faktoros.

7. Izprast saimniecības zemes īpašuma meliorācijas pasē noteikto informāciju un izvērtēt nepieciešamo meliorācijas kopšanas pasākumu veikšanu.

8. Veikt meliorācijas sistēmas kopšanas pasākumus.

9. Noteikt augsnes fizikālās un ķīmiskās īpašības lauka apstākļos.

10. Izvērtēt augsnes agroķīmiskos rādītājus.

11. Novērtēt, izvēlēties un īstenot efektīvākos augsnes ielabošanas pasākumus, izmantojot atbilstošus materiālus.

12. Novērst ražošanas procesā radušos augsnes degradāciju.

13. Analizēt augu piemērotību konkrētajiem agroklimatiskajiem apstākļiem, pieprasījumam, pieejamajiem resursiem atbilstoši vides aizsardzības prasībām.

14. Aprēķināt sēklas un stādāmā materiāla nepieciešamo apjomu un izsējas normas.

15. Izvērtēt sēklas un stādāmā materiāla kvalitāti.

16. Sagatavot sēklas un stādāmo materiālu, lietojot atbilstošu tehnoloģiju, veikt kultūraugu sēju.

17. Aprēķināt mēslošanas normas un devas, noteikt piemērotu mēslošanas līdzekļu lietošanas laiku un, lietojot mēslošanas līdzekļu iekārtas, veikt mēslošanu.

18. Izvēlēties augu barības vielu trūkuma novēršanas metodes.

19. Novērtēt augu nodrošinājumu ar barības vielām.

20. Atpazīt un novērtēt augu attīstības stadijas un to piemērotību atbilstošu darbu veikšanai.

21. Atpazīt nezāles, kultūraugu kaitēkļus un slimības.

22. Izvēlēties un īstenot kultūraugiem atbilstošas kaitīgo organismu ierobežošanas metodes.

23. Aprēķināt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas devas, sagatavot un lietot augu aizsardzības līdzekļu darba šķīdumu.

24. Izmantot augu sugai atbilstošu sējas un kopšanas agrotehniku.

25. Veikt lopbarības ražošanai nepieciešamos aprēķinus.

26. Noteikt augu gatavību ražas novākšanai.

27. Novērtēt ražas kvalitāti un mitrumu.

28. Noteikt ražas pirmapstrādes paņēmienus, izvēlēties tiem atbilstošas iekārtas un veikt ražas pirmapstrādi.

29. Novērtēt ražas uzglabāšanas apstākļu piemērotību, sagatavot telpas ražas uzglabāšanai un nodrošināt optimālu ražas uzglabāšanas apstākļu uzturēšanu.

30. Sagatavot un transportēt produkciju atbilstoši iepakošanas un transportēšanas prasībām.

31. Izvēlēties un lietot piemērotu tehniku un iekārtas atbilstoši kultūrauga audzēšanas tehnoloģijai.

32. Uzskaitīt un uzglabāt lauksaimniecības tehnikas darbībai nepieciešamos materiālus atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem.

33. Uzskaitīt un analizēt darba rezultātus un ekonomiskos rādītājus, plānot naudas plūsmu.

34. Aizpildīt grāmatvedības uzskaites un lietvedības pirmdokumentus.

35. Izprast un ievērot augkopības nozari reglamentējošos normatīvos aktus.

36. Apkopot un izvērtēt informatīvos materiālus augkopībā līgumu izveidošanai, un sagatavot informāciju līgumu nosacījumiem savas kompetences ietvaros.

37. Sagatavot nepieciešamos dokumentus iesniegšanai valsts, pašvaldību vai uzraugošajās iestādēs augkopības jomā.

38. Sadarboties ar valsts, pašvaldību un uzraugošajām iestādēm, piegādātājiem un citiem sadarbības partneriem augkopībā.

39. Ievērot labas lauksaimniecības prakses principus augkopības produkcijas ražošanā.

40. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lietot videi draudzīgas tehnoloģijas un materiālus.

41. Nodrošināt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu.

42. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām.

43. Sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai, uzturēt telpas un darba vidi atbilstoši instrukcijām.

44. Nodrošināt mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumu un degvielas ekonomijas ievērošanu.

45. Ievērot ugunsdrošības instrukcijas un lietot nepieciešamos aizsardzības līdzekļus.

46. Sniegt pirmo palīdzību.
47. Veikt ķīmisko vielu glabāšanu un lietošanu atbilstoši noteikumiem.
48. Lietot ķīmisko vielu absorbentus.
49. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
50. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
51. Pārvaldīt valsts valodu.
52. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
53. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā, lietot izplatītāko augkopības augu, nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumus latīņu valodā.
54. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru augkopības darbu veikšanai.
55. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. zemes novērtēšana;
 - 1.2. meliorācijas veidi, sistēmu izveidošanas un kopšanas pasākumi;
 - 1.3. dokumentu pārvaldība.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. tirgus situācija augkopībā;
 - 2.2. bioloģiskā daudzveidība un ainava;
 - 2.3. laba lauksaimniecības prakse;
 - 2.4. lopkopības pamati;
 - 2.5. lauksaimniecības dzīvnieku vajadzība pēc lopbarības līdzekļiem;
 - 2.6. augkopības produkcijas loģistikas prasības;
 - 2.7. valsts, pašvaldību un uzraugošo iestāžu darbības jomas;
 - 2.8. augkopību reglamentējošie normatīvie akti un to prasības;

- 2.9. grāmatvedības uzskaites un pirmdokumentu prasības;
- 2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā, izplatītāko augkopības augu, nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumi latīņu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. ekonomikas un komercdarbības pamati;
- 3.2. lauksaimniecības sistēmas (bioloģiskā, konvencionālā, integrētā);
- 3.3. augkopības izejmateriālu un produkcijas kvalitātes īpašības;
- 3.4. augsne un tās īpašības, augsnes piemērotība kultūraugu audzēšanai;
- 3.5. atbilstošu augsnes apstrādes veidu izvēle;
- 3.6. augsnes degradācija, tās ielabošanas pasākumi un materiāli;
- 3.7. augsnes apstrādes veidi un tehnoloģijas;
- 3.8. augu maiņa;
- 3.9. kultūraugu morfoloģija un fizioloģija;
- 3.10. kultūraugu kaitīgie organismi un to ierobežošana;
- 3.11. kultūraugu audzēšanas tehnoloģijas;
- 3.12. augkopības sugu un šķirņu īpašības un sortiments;
- 3.13. augkopības sugu un šķirņu sēklas un stādāmā materiāla kvalitātes rādītāji;
- 3.14. kultūraugu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļi un to lietošana;
- 3.15. ražas pirmapstrāde un uzglabāšana;
- 3.16. augkopībā lietojamā lauksaimniecības tehnika un iekārtas;
- 3.17. A, B un D kategorijas traktortehnikas vadīšana.
- 3.18. telpu aprīkošana un sagatavošana ražas un izejmateriālu uzglabāšanai;
- 3.19. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);
- 3.20. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.21. ķīmiskās vielas un absorbenti;
- 3.22. atkritumu šķirošana;
- 3.23. energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principi;
- 3.24. vides aizsardzība, videi draudzīgās tehnoloģijas un materiāli;
- 3.25. informācijas tehnoloģijas;
- 3.26. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.27. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.28. valsts valoda;
- 3.29. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darbu vadīšana.	1.1. veikt situācijas izpēti piemērotāko laukaugu izvēlei; 1.2. plānot sējumu struktūru; 1.3. veikt kultūraugu un to šķirņu izvēli; 1.4. plānot un organizēt savu un darbinieku darbu; 1.5. plānot un veikt nepieciešamo materiālu iegādi; 1.6. plānot veicamos darbus atbilstoši vides aizsardzības prasībām; 1.7. plānot augkopības produkcijas realizāciju; 1.8. izstrādāt kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju.
2. Saimniecības dokumentu administrēšana.	2.1. sagatavot saimniecībā nepieciešamos augkopības dokumentus; 2.2. sagatavot informāciju zemes nomas līguma noslēgšanai; 2.3. sagatavot informāciju materiālu iegādes un produkcijas realizācijas līguma noslēgšanai; 2.4. sagatavot grāmatvedības uzskaites un lietvedības pirmdokumentus.
3. Resursu pārvaldīšana.	3.1. novērtēt augsnes fizikālās un agroķīmiskās īpašības; 3.2. izvērtēt agroklimatiskos apstākļus; 3.3. plānot sēklas un stādāmā materiāla iegādi; 3.4. plānot augsnes ielabošanas pasākumus; 3.5. plānot nepieciešamo tehniku, inventāru un rezerves daļas; 3.6. uzturēt augkopībā izmantojamo tehniku un inventāru darba kārtībā; 3.7. uzturēt meliorācijas sistēmu.
4. Augkopības produkcijas ražošana.	4.1. sagatavot augsni plānoto kultūraugu audzēšanai; 4.2. sagatavot sēklas un stādāmo materiālu; 4.3. stādīt vai sēt kultūraugus; 4.4. veikt augu mēslošanu (pamatmēslošanu un papildmēslošanu); 4.5. novērtēt augu fitosanitāro stāvokli; 4.6. veikt augu aizsardzības pasākumus (ķīmiskos, bioloģiskos, fizikālos); 4.7. kopt kultūraugus un uzlabot to augšanas apstākļus; 4.8. novākt ražu; 4.9. veikt ražas pirmapstrādi un uzglabāšanu;

	<p>4.10. veikt pastāvīgo pļavu ielabošanu un kopšanu; 4.11. veikt ganību ierīkošanu; 4.12. veikt ganību ielabošanu un kopšanu; 4.13. sagatavot zāles lopbarību.</p>
<p>5. Vides aizsardzības pasākumu organizēšana.</p>	<p>5.1. ievērot vides aizsardzības noteikumus, strādājot ar mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļiem; 5.2. ievērot vides aizsardzības prasības darbā ar tehniku un iekārtām; 5.3. ievērot vides aizsardzības prasības, glabājot augkopības produkcijas ražošanai nepieciešamās izejvielas un materiālus; 5.4. veikt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu un utilizāciju; 5.5. ievērot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus; 5.6. ievērot energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principus; 5.7. samazināt augkopības negatīvo ietekmi uz vidi.</p>
<p>6. Darba aizsardzības pasākumu organizēšana.</p>	<p>6.1. pārzināt darba aizsardzību reglamentējošo dokumentāciju; 6.2. ievērot darba aizsardzības prasības; 6.3. ievērot satiksmes drošības noteikumus saimniecības teritorijā un ārpus tās; 6.4. ievērot ugunsdrošības prasības; 6.5. lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, strādājot veselībai kaitīgos apstākļos; 6.6. ievērot personīgās un ražošanas higiēnas prasības, nodrošināt ražošanas telpu un vides sakopšanu; 6.7. ievērot mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumus; 6.8. ievērot ķīmisko vielu glabāšanas un lietošanas noteikumus.</p>

Augkopības tehniķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Gundega Jēkabsons – eksperte, Zemnieku saimniecība "Geidas", saimniecības galvenā pārzine;
- Gatis Kaimiņš – eksperts, SIA "CVH", saimniecības vadītājs;
- Anda Liniņa – eksperte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, laboratorijas vadītāja;
- Oskars Balodis – eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", Augkopības nodaļas vadītājs;
- Ilze Skudra – eksperte, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", vecākā speciāliste augkopībā;
- Agita Doniņa – moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja;
- Renāte Cāne – moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja.

Augkopības tehniķa profesijas standarta eksperti:

- Inga Freimane – SIA "Dotnuvosprojektai", agronome;
- Inese Kuniga – SIA "Baltic Agro", agronome;
- Ingrīda Grantiņa – SIA "Syngenta Agro Services AG", agronome;
- Arnolds Jātņieks – ZS "Vaidelotes", agronoms.